

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Rzeszowie

LRZ.410.8.4.2025

Pan
Dariusz Łapa
Starosta Powiatu Przeworskiego
Starostwo Powiatowe w Przeworsku
ul. Jagiellońska 10
37-200 Przeworsk

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/25/050 Realizacja przez samorządowe jednostki organizacyjne obowiązków w zakresie zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Starostwo Powiatowe w Przeworsku ¹ ul. Jagiellońska 10, 37-200 Przeworsk
Kierownik jednostki kontrolowanej	Dariusz Łapa, Starosta Powiatu Przeworskiego, od dnia 7 maja 2024 r. Poprzednio funkcję kierownika jednostki pełnił Bogusław Urban, Starosta Powiatu Przeworskiego, od dnia 20 listopada 2018 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Przygotowanie do realizacji obowiązków w zakresie zapewnienia dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej osobom ze szczególnymi potrzebami. 2. Prowadzenie działalności przy spełnianiu wymagań służących zapewnieniu dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej osobom ze szczególnymi potrzebami
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2019 r. do zakończenia czynności kontrolnych ² .
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie
Kontroler	Krzysztof Pakuła, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LRZ/47/2025 z 14 kwietnia 2025 r.

(akta kontroli str. 3-9)

¹ Dalej: Starostwo.

² Tj. do dnia 4 lipca 2025 r.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia terminowe wyznaczenie przez Starostę osoby pełniącej funkcję Koordynatora ds. dostępności. Dane kontaktowe Koordynatora nie zostały jednak niezwłocznie opublikowane na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej⁵, ani na stronie internetowej Starostwa.

Zadania wynikające z art. 14 ust. 2 pkt 1-3 UZD⁶, zostały przydzielone Koordynatorowi ds. dostępności w sposób pisemny.

Nie wyznaczono mierników służących do monitorowania wykonania ustawowych zadań, co utrudniało ocenę ich realizacji.

Przygotowane i wdrożone w Starostwie Plany działania na lata 2020-2023 i lata 2024-2028 nie dotyczyły wszystkich minimalnych wymagań zawartych w art. 6 UZD oraz warunków, jakie powinny zostać spełnione w celu ich osiągnięcia. Plany działania nie obejmowały również analizy stanu zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami oraz planowanych działań w zakresie zapewnienia dostępności cyfrowej, do czego zobowiązywały przepisy art. 14 ust. 3 UZD, w związku z art. 14 ust. 2 pkt 2 UZD.

NIK negatywnie ocenia nieopublikowanie Planu działania na lata 2020-2023 na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej, ani na stronie internetowej Starostwa, do czego zobowiązywał art. 14 ust. 5 UZD.

NIK pozytywnie ocenia określanie w zawieranych umowach (po 5 września 2021 r.), udzielających realizację zamówień publicznych na prace budowlane, remontowe i projektowe, warunków służących zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w zakresie tych zamówień publicznych, z uwzględnieniem minimalnych wymagań służących zapewnieniu dostępności. Zadania te realizowano z uwzględnieniem uniwersalnego projektowania.

NIK negatywnie ocenia nieokreślenie przez Starostwo w zawieranych umowach finansowanych ze środków publicznych (zawartych po 5 września 2021 r.) zlecających realizację zadań publicznych (w tym: na organizację imprezy plenerowej, świadczenie usług przewozu osób w celach rekreacyjnych, wykonie koncertu artystyczno-muzycznego oraz udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej) warunków służących zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w zakresie zleczanych lub powierzanych zadań publicznych, do czego zobowiązywał art. 4 ust. 3, w zw. z art. 73 pkt 3 UZD.

Ponadto w treści 71 umów z organizacjami pozarządowymi lub podmiotami wskazanymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie⁷, zlecających lub powierzających realizację zadań publicznych finansowanych ze środków publicznych (w tym na: organizację konkursów, konferencji, wydarzeń, festiwali) zawarto zapisy odwołujące się jedynie do brzmienia art. 6 UZD, bez sprecyzowania dla realizatora zadania warunków,

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dalej: BIP.

⁶ Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1411).

⁷ Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2024 r. poz. 1491 ze zm.).

które należało spełnić, aby dane zadanie można było uznać za zrealizowane w sposób dostępny dla osób ze szczególnymi potrzebami.

W Starostwie nie zapewniono by deklaracje dostępności cyfrowej stron internetowych sporządzono z uwzględnieniem wszystkich wymaganych elementów w sekcji 1 załącznika do decyzji wykonawczej Komisji (UE) nr 2018/1523, brakowało bowiem m.in.: podania powodów niedostępnych treści, opisu postępowania odwoławczego, wymaganych nagłówków zgodnie z Tabelą Struktury⁸ (m.in.: tytułów sekcji/podsekcji) oraz identyfikatorów wymienionych w Tabeli Identyfikatorów⁹.

NIK negatywnie ocenia brak, w opublikowanych na stronie podmiotowej BIP i stronie internetowej Starostwa deklaracjach dostępności cyfrowej, linku do strony internetowej Rzecznika Praw Obywatelskich, a także informacji o dostępności tłumacza języka migowego za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej wraz z informacją o metodach umożliwiających skorzystanie z tej funkcji albo informacji o jej braku, do czego zobowiązywały przepisy art. 10 ust. 4 pkt 7 i 10 UDC¹⁰.

W latach 2021-2024 w Starostwie nie dokonywano przeglądu i aktualizacji deklaracji dostępności do dnia 31 marca każdego roku, do czego zobowiązywał art. 11 UDC. Przeglądu i aktualizacji deklaracji dostępności w tych latach nie dokonano w ogóle (w 2021 r.) lub dokonywano po tym terminie (w 2022 r., w 2023 r. i w 2024 r.).

Starosta w terminie wynikającym z przepisów UZD, przygotował, przekazał i opublikował na stronach internetowych Starostwa (w tym BIP) raporty o stanie zapewnienia dostępności; wg stanu na 1 stycznia 2021 r. i 1 stycznia 2025 r. Jednak przygotowane raporty sporządzone zostały nierzetelnie, gdyż w niektórych przypadkach nie oddawały stanu faktycznego, np.: w raportach podano, że Starostwo w okresach sprawozdawczych nie zapewniało dostępu alternatywnego, w sytuacji, gdy w Starostwie, w tym czasie, dostęp alternatywny był zapewniany w obszarze dostępności architektonicznej.

Starostwo spełniło większość minimalnych wymagań służących zapewnieniu dostępności architektonicznej, określonych w UZD.

Nie zapewniono wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych budynku znajdujących się na półpiętrze (dostępnym z parteru), z uwagi na schody oraz dostępności kilku zajmowanych pomieszczeń drugiego piętra, z uwagi na niewłaściwą szerokość drzwi. W tych przypadkach zapewniono możliwość załatwienia spraw w sposób alternatywny.

Nie zapewniono również osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji lub ich uratowania w inny sposób, do czego zobowiązywały przepisy art. 6 pkt 1 lit e UZD. Brak było w tym zakresie odpowiednich procedur i sprzętu.

Strony internetowe Starostwa nie spełniały niektórych wymagań dostępności cyfrowej na poziomie podstawowym, określonych w UDC. Nie zapewniono

⁸ [1] art. 12 pkt 7 UDC; [2] strona BIP Ministerstwa Cyfryzacji, objaśnienia prawne dotyczące warunków technicznych publikacji oraz struktury dokumentu elektronicznego deklaracji dostępności, [link do treści dokumentu pn. „Warunki techniczne publikacji oraz struktura dokumentu elektronicznego deklaracji dostępności”](#)

⁹ Ibidem.

¹⁰ Ustawa z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1440).

występowania mechanizmu ostrzegającego przed otwarciem nowego okna lub zakładki w przeglądarce, a w przypadku plików multimedialnych zawierających ścieżkę dźwiękową brak było napisów dla osób niesłyszących, zawierających oprócz treści wypowiedzianych przez lektora również informacje o innych dźwiękach ważnych dla zrozumienia treści (napisy rozszerzone) oraz dla filmów i animacji brak było audiodeskrypcji.

NIK pozytywnie ocenia zakup w kwietniu 2025 r. dwóch pętli indukcyjnych w celu poprawy dostępności informacyjno-komunikacyjnej do obsługi osób słabosłyszących. Nie zapewniono jednak, na stronie podmiotowej BIP i stronie internetowej, informacji o zakresie działalności Starostwa w postaci: nagrania treści w polskim języku migowym¹¹ oraz informacji w tekście łatwym do czytania¹², tj. tekście podzielonym na akapity ze śródtytułami, zawierającym krótkie i znane wyrażenia, z użyciem prostej gramatyki, zawierającym krótkie zdania, proste, łatwe do zrozumienia wyrazy, tekście uzupełnionym odpowiednimi grafikami, obrazującymi myśl z poszczególnych akapitów¹³, do czego zobowiązywały przepisy art. 6 ust. 3 lit. c UZD.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe¹⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Przygotowanie do realizacji obowiązków w zakresie zapewnienia dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej osobom ze szczególnymi potrzebami

Opis stanu faktycznego

1.1.

Starosta, zgodnie z art. 14 ust. 1 UZD, wyznaczył Koordynatora do spraw dostępności¹⁵ i opublikował na stronie podmiotowej BIP oraz na stronie internetowej Starostwa dane kontaktowe koordynatora.

W okresie objętym kontrolą funkcję koordynatora do spraw dostępności pełnili:

- od dnia 1 października 2020 r. do dnia 30 września 2024 r. (z przerwą w: październiku 2021 r., październiku 2022 r. i październiku 2023 r.) pracownik Starostwa zatrudniony na stanowisku podinspektora w Wydziale

¹¹ Dla osób głuchych pisany język polski, jest de facto językiem obcym. Nie zawsze rozumieją one informacje przekazywane na piśmie. Dlatego niezbędne jest zapewnienie informacji o podstawowym zakresie działalności podmiotów publicznych w polskim języku migowym.

¹² Zgodnie ze standardami ETR (easy to read). Z informacji przygotowanej w standardzie easy to read, korzystają osoby z niepełnosprawnością intelektualną, osoby niesłyszące/głuche lub autystyczne, osoby dla których język polski nie jest językiem ojczystym oraz osoby starsze, osoby mające trudności w czytaniu, czy osoby, które preferują krótkie i jasne komunikaty, w prostym języku. Por. informacje na blogu portalu 2clickportal.pl, sekcja Dostępność i WCAG, [link do artykułu pn. "Jak spełnić 3 krytyczne wymagania dla strony www, wynikające z Ustawy o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami?"](#) (dostęp: 24 stycznia 2025 r.).

¹³ Por.: [1] Portal niepełnosprawni.pl, sekcja „ABC Dostępności: T jak Tekst łatwy do czytania i zrozumienia (ETR)", [link do informacji dotyczących tekstu łatwego do czytania i zrozumienia \(FTR\)](#) oraz [link do europejskich standardów przygotowania tekstu łatwego do czytania i zrozumienia](#) (dostęp: 23 stycznia 2025 r.); [2] strona BIP Rzecznika Praw Obywatelskich, [link do Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych - opracowania w tekście łatwym do czytania](#) (dostęp: 23 stycznia 2025 r.).

¹⁴ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁵ Pismem z dnia 30 września 2020 r., dalej: także Koordynator.

Gospodarczym i Zamówień Publicznych¹⁶, Kierownika Referatu Gospodarczego¹⁷ i Kierownika Biura Obsługi Urzędu¹⁸ – powierzenie przez Starostę dodatkowych zadań Koordynatora do spraw dostępności (nie ujętych w przydzielonym zakresie czynności) nastąpiło w formie pisemnej, kolejnymi pismami Starosty¹⁹,

- od dnia 5 listopada 2024 r. pracownica Starostwa zatrudniona na stanowisku Starszego Inspektora w Wydziale Organizacyjnym i Spraw Obywatelskich Starostwa - powołana na Koordynatora ds. dostępności Zarządzeniem Starosty Nr 85/2024 z dnia 5 listopada 2024 r.²⁰, w którym określono jego zadania.

Po raz pierwszy Koordynator został wyznaczony pismem z dnia 30 września 2020 r., tj. zgodnie z art. 59 UZD.

W Starostwie w: październiku 2021 r., październiku 2022 r. i październiku 2023 r. oraz w okresie od 1 października 2024 r. do 5 listopada 2024 r. nie było wyznaczonego koordynatora do spraw dostępności.

Pomimo braku formalnego wyznaczenia koordynatora ds. dostępności w ww. miesiącach zadania koordynatora w tym czasie były wykonywane²¹.

Dane kontaktowe koordynatora ds. dostępności, powołanego z dniem 1 października 2020 r., opublikowano na stronie podmiotowej BIP oraz na stronie internetowej Starostwa w dniu 12 maja 2022 r., tj. 19 miesięcy i 12 dni od dnia jego powołania.

Dane kontaktowe Koordynatora, powołanego zarządzeniem Starosty z dnia 5 listopada 2024 r., zostały opublikowane na ww. stronach internetowych Starostwa w dniu 3 grudnia 2024 r., tj. 28 dni od jego powołania. Opublikowane dane kontaktowe Koordynatorów do spraw dostępności były zgodne ze stanem faktycznym.

Koordynatorzy do spraw dostępności posiadali: wykształcenie wyższe magisterskie na kierunku ekonomia lub licencjackie na kierunku administracja oraz w jednym przypadku ukończone studia podyplomowe w zakresie europeistyki oraz kursy językowe i z zakresu zarządzania projektami.

(akta kontroli str. 10-27)

Starosta wyjaśnił, że: *zadania Koordynatora ds. dostępności powierzane były (DU) jako zadania dodatkowe (nie ujęte w zakresie czynności), za wykonywanie których zgodnie z art. 36 ust. 5 ustawy o pracownikach samorządowych²² oraz regulaminem wynagradzania pracowników Starostwa²³ otrzymywał dodatek specjalny. Zgodnie z § 12 ust. 2 regulaminu wynagradzania, dodatek specjalny przysługuje z tytułu*

¹⁶ Od dnia 1 października 2019 r. do dnia 30 kwietnia 2022 r.

¹⁷ Od dnia 1 maja 2022 r. do dnia 30 czerwca 2024 r.

¹⁸ Od dnia 1 lipca 2024 r. do nadal.

¹⁹ Tj.: pismem z dnia 30 września 2020 r. na okres od 1 października 2020 r. do 30 września 2021 r., pismem z dnia 25 października 2021 r. na okres od 1 listopada 2021 r. do 30 września 2022 r., pismem z dnia 26 października 2022 r. na okres od 1 listopada 2022 r. do 30 września 2023 r. oraz pismem z dnia 25 października 2023 r. na okres od 1 listopada 2023 r. do 30 września 2024 r.

²⁰ Zarządzenie Nr 85/2024 Starosty z dnia 5 listopada 2024 r. w sprawie powołania Koordynatora ds. dostępności oraz Zespołu ds. dostępności w Starostwie, dalej także: Zarządzenie z dnia 5 listopada 2024 r. w sprawie powołania Koordynatora ds. dostępności.

²¹ Przez dotychczasowego Koordynatora.

²² Ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1135).

²³ Ustalony Zarządzeniem Nr 39/2023 Starosty z dnia 16 czerwca 2023 r.

okresowego powierzenia dodatkowych zadań i przyznawany jest na czas określony do 12 miesięcy. W związku z powyższym przerwy w powierzaniu zadań Koordynatora ds. dostępności wynikały z okresowego charakteru dodatku specjalnego oraz z braku innych chętnych pracowników Starostwa, którzy wyraziliby zgodę na realizację ww. zadań stale lub okresowo w ramach dodatkowych zadań.

Wobec powyższego, dążąc do realizacji nałożonych przez ustawodawcę zadań, Starostwo powierzało okresowo ww. zadania jako zadania dodatkowe wyżej wymienionemu pracownikowi. Od dnia 5 listopada 2024 r. zadania Koordynatora ds. dostępności zostały powierzone Starszemu Inspektorowi Powiatowemu w Wydziale Organizacyjnym i Spraw Obywatelskich na czas nieokreślony celem wyeliminowania w przyszłości sytuacji okresowego powierzenia stanowiska Koordynatora ds. dostępności.

(akta kontroli str. 28-34)

1.2.

Starosta określił w formie pisemnej zakres obowiązków dla Koordynatora do spraw dostępności, na podstawie art. 14 ust. 2 pkt 1-3 UZD. Zakres obowiązków Koordynatora został każdorazowo określony w pismach powierzających wykonywanie zadań Koordynatora oraz Zarządzeniu Starosty z dnia 5 listopada 2024 r. w sprawie powołania Koordynatora²⁴ oraz zakresie czynności.

W Starostwie do zadań Koordynatora do spraw dostępności należało w szczególności: wsparcie osób ze szczególnymi potrzebami w dostępie do usług świadczonych przez Starostwo; przygotowanie i koordynacja wdrożenia planu działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami oraz monitorowanie działalności Starostwa w zakresie zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, a od 5 listopada 2024 r. dodatkowo koordynacja pracy Zespołu ds. dostępności.

Starosta Zarządzeniem z dnia 5 listopada 2024 r. w sprawie powołania Koordynatora do spraw dostępności w Starostwie, powołał również Zespół ds. dostępności w pięcioosobowym składzie. Do zadań zespołu należało wsparcie Koordynatora w zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy UZD w obszarze dostępności architektonicznej, cyfrowej, informacyjno-komunikacyjnej i alternatywnej.

Wyżej wymienione zadania zostały określone w formie pisemnej w sposób ogólny, na podstawie art. 14 ust. 2 pkt 1-3 UZD. Starosta nie wyznaczył mierników służących do monitorowania wykonania zadań Koordynatora.

(akta kontroli str. 10-42)

1.3.

W okresie objętym kontrolą w Starostwie zostały opracowane przez koordynatorów ds. dostępności i wdrożone dwa plany działania, tj.:

²⁴ Zarządzenie Nr 85/2024 Starosty z dnia 5 listopada 2024 r. w sprawie powołania Koordynatora ds. dostępności oraz Zespołu ds. dostępności w Starostwie, dalej także: Zarządzenie z dnia 5 listopada 2024 r. w sprawie powołania Koordynatora ds. dostępności.

- *Plan działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności Starostwa Powiatowego w Przeworsku osobom ze szczególnymi potrzebami na lata 2020-2023*²⁵ – nieopublikowany;
- *Plan działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami przez Powiat Przeworski na lata 2024-2028*²⁶ – opublikowany na stronach internetowych Starostwa (w tym BIP) w dniu 19 kwietnia 2024 r.

Ww. plany działania zostały zatwierdzone przez Starostę.

W dniu 27 marca 2025 r. dokonano aktualizacji Planu działania na lata 2024-2028 i udostępniono aktualizację na ww. stronach internetowych Starostwa (w tym samym dniu). Aktualizacja Planu działania polegała na podaniu informacji o wykonaniu niektórych zadań.

Plan działania na lata 2020-2023 obejmował m.in.:

- Opracowanie dokumentacji projektowej na przebudowę i remont wnętrza w budynku Starostwa,
- Wykonanie podjazdu dla osób niepełnosprawnych przy bocznym wejściu do sali konferencyjnej w budynku Starostwa;
- Remont IV piętra budynku Starostwa, w tym wykonanie toalety dla osób niepełnosprawnych oraz powiększenie otworów drzwiowych i montaż drzwi (bez progów o wymiarach: szerokość 0,90 m wysokość 2,00 m),
- Remont drogi dojazdowej do budynku przy ul. Jagiellońskiej 10 wraz z utwardzeniem placu i wyznaczeniem nowych miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych przy budynku Starostwa.

Wyżej wymienione zadania zostały wykonane w okresie: od września 2021 r. do października 2024 r.

W *Planie działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami przez Powiat Przeworski na lata 2024-2028* przewidziano do realizacji 11 zadań²⁷, tj.:

W zakresie dostępności informacyjno-komunikacyjnej:

- Zakup pętli indukcyjnych (termin realizacji: *w miarę posiadanych środków*), zadanie zrealizowane (w kwietniu 2025 r. zakupiono dwie pętle indukcyjne wspomagające słyszenie);
- Wykonanie planów tyflograficznych kondygnacji do Punktu Obsługi Interesanta w budynku Starostwa (termin realizacji: *w miarę posiadanych środków*);
- Wykonanie tabliczek informacyjnych z uwzględnieniem opisów w języku Braille'a w budynku Starostwa (termin realizacji: *w miarę posiadanych środków*);
- Zapewnienie dostępu do tłumacza polskiego języka migowego w budynku Starostwa (termin realizacji: *w miarę posiadanych środków*);
- Zamontowanie przy wejściu do budynku Starostwa tablicy informacyjnej z uwzględnieniem napisów w alfabecie Braille'a (termin realizacji: *w miarę posiadanych środków*);

W zakresie dostępności architektonicznej:

²⁵ Dalej także: Plan działania na lata 2020-2023

²⁶ Dalej także: Plan działania na lata 2024-2028.

²⁷ Żadne z zadań nie było dofinansowane z rządowego programu Dostępność Plus.

- Wykonanie toalet dla osób niepełnosprawnych w wyremontowanej części IV piętra budynku Starostwa (zadanie zrealizowane w październiku 2023 r.);
- Wymiana wycieraczek w budynku Starostwa (zadanie zrealizowane w 2024 r.);
- Skontrastowanie progów oraz zamontowanie odpowiednich drzwi dla osób niepełnosprawnych w wyremontowanej części budynku Starostwa (termin realizacji: *w miarę posiadanych środków*);
- Wykonanie podjazdu dla osób niepełnosprawnych z poręczami po obu stronach przy bocznym wejściu do sali konferencyjnej w budynku Starostwa (zadanie zrealizowane w lipcu 2022 r.);
- Wyznaczenie miejsca parkingowego dla osób niepełnosprawnych przy budynku Starostwa (zadanie zostało zrealizowane w czerwcu 2024 r.);
- Zakup wózka ewakuacyjnego do ewakuacji osób ze szczególnymi potrzebami w przypadku powstania pożaru lub innego zagrożenia oraz wprowadzenie do Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego szczegółowych procedur ewakuacji osób ze szczególnymi potrzebami z budynku Starostwa (termin realizacji: *w miarę posiadanych środków*).

Plan działania nie przewidywał działań w zakresie dostępności cyfrowej.

Starosta wyjaśnił, że zadania z Planu działania na rzecz poprawy zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami na lata 2024-2028 realizowane są sukcesywnie w miarę posiadanych środków w budżecie Powiatu.

Plany działania na lata 2020-2023 i na lata 2024-2028 nie obejmowały minimalnych wymagań zawartych w art. 6 UZD, nie obejmowały analizy stanu zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami oraz planowanych działań w zakresie dostępności cyfrowej, o której mowa w art. 14 ust. 3 UZD, co opisano w sekcji stwierdzone nieprawidłowości.

W Planie działania nie określono harmonogramu realizacji planowanych działań, w tym źródeł finansowania. Jako termin realizacji działania zapisano, że: *zadanie zostanie zrealizowane w miarę posiadanych środków finansowych*.

W Starostwie brak było udokumentowanych badań dostępności (tzw. audytów dostępności) na potrzeby analizy stanu zapewnienia dostępności.

Plan działania na lata 2024-2028 i jego aktualizacja zostały opublikowane odpowiednio: w dniu 19 kwietnia 2024 r. i 27 marca 2025 r.

Plan działania na lata 2020-2023 nie został opublikował na stronie podmiotowej BIP, ani na stronie internetowej Starostwa, co zostało opisane w sekcji: *stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 48-53, 411-430, 473-476)

1.4.

Inne dokumenty strategiczne Powiatu, zawierały zapisy odnoszące się do kwestii zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, zgodnie z art. 4 ust. 2 UZD.

W okresie objętym kontrolą, w Starostwie obowiązywały następujące dokumenty strategiczne²⁸, tj.:

²⁸ opracowane przez kontrolowaną jednostkę.

1) Strategia Rozwoju Powiatu Przeworskiego na lata 2021-2030²⁹:

- w ramach celu I - *przestrzeń rekreacji i turystyki*, zadanie 1: *Budowa i modernizacja obiektów o charakterze kulturalnym i rekreacyjnym*, planowane jest podjęcie zadań inwestycyjnych związanych z budową i modernizacją obiektów kultury i rekreacji w celu poprawy jakości i dostępności infrastruktury rekreacyjnej dla mieszkańców;
- w ramach celu V - *przestrzeń kapitału społecznego*, zadanie 2: *Opracowanie powiatowej polityki senioralnej oraz wspieranie działań aktywizujących dla seniorów*, przewidziano opracowanie a następnie wdrożenie powiatowej polityki senioralnej, jak również podejmowanie działań związanych promocją i wsparciem projektów, których celem jest aktywizacja osób starszych, w tym wspieranie inwestycji związanych z utworzeniem miejsca aktywizacji seniorów w formie domu opieki dziennej, domu seniora lub świetlicy środowiskowej (również - w przypadku zainteresowania inwestorów prywatnych - poprzez wyznaczenie działek pod takie inwestycje w Miejscowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego). Polityka senioralna to nie tylko działania związane z opieką społeczną i wsparciem finansowym, to również tworzenie przyjaznej infrastruktury - dostępnej dla osób o ograniczonych możliwościach ruchowych związanych z wiekiem lub niepełnosprawnością oraz organizacja wydarzeń kulturalnych aktywizujących i włączających do lokalnej wspólnoty osoby starsze;
- w ramach celu V - *przestrzeń kapitału społecznego*, zadanie 7: *Wsparcie instytucji pożytku publicznego*, planowany jest wzrost dostępności i poszerzenie oferty usług społecznych dla osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym, w szczególności osób niepełnosprawnych, osób starszych, osób cierpiących na przewlekłe choroby i ich rodzin, rodzin dysfunkcyjnych, poprzez wsparcie takich instytucji jak m.in.: rodzinne domy pomocy-społecznej, placówki opiekuńczo-wychowawcze, świetlice środowiskowe, organizacje społeczne i pożytku społecznego. Założono wspólną realizację projektów społecznych przez samorząd i organizacje pożytku publicznego poprzez udzielanie organizacjom pożytku publicznego wsparcia finansowego, lokalowego, promocyjnego i informacyjnego.

W Strategii Rozwoju Powiatu Przeworskiego na lata 2014-2020³⁰ uwzględniono działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w ramach zaplanowanego do realizacji projektu pn. *Integracja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym*. Projekt miał na celu wzrost dostępności i poszerzenie oferty usług społecznych dla osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym w szczególności osób niepełnosprawnych, osób starszych, osób cierpiących na przewlekłe choroby i ich rodzin.

2) Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Przeworskiego na lata 2024 - 2030³¹. W ramach celu strategicznego III: *Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców Powiatu, w tym osób z niepełnosprawnością, starszych i niesamodzielnych*, celu operacyjnego 2: *Poprawa sytuacji społecznej osób*

²⁹ Przyjęta uchwałą Nr XXVI/264/21 Rady Powiatu z dnia 29 września 2021 r.

³⁰ Przyjęta uchwałą Nr II/13/14 Rady Powiatu z dnia 18 grudnia 2014 r.

³¹ Przyjęta uchwałą Nr VII/62/24 Rady Powiatu z dnia 4 października 2024 r.

niepełnosprawnych (ON), zaplanowano: kierunek działań 2.5.: stopniowe eliminowanie barier architektonicznych dla ON w miejscach użyteczności publicznej, kierunek 2.6.: ograniczanie barier transportowych dla ON, kierunek 2.7.: umożliwienie uczestnictwa ON w życiu społecznym: wycieczki, spotkania z ludźmi nauki, kultury czy sportu, organizacja imprez rozrywkowo-wypoczynkowych, udział w imprezach służących integracji ON.

3) Strategia rozwiązywania problemów społecznych w Powiecie Przeworskim na lata 2019 – 2023³². W obszarze strategicznym III. *Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców powiatu*, w tym osób niepełnosprawnych, zawarto cel operacyjny: *Poprawa sytuacji społecznej osób niepełnosprawnych (ON)*, w ramach którego przewidywano działania polegające na: stopniowym eliminowaniu barier architektonicznych dla ON w miejscach użyteczności publicznej oraz ograniczanie barier transportowych dla ON.

Ponadto, w ramach planowania poprawy zapewniania dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami w dniu 28.03.2025 r. dokonano zgłoszenia w postaci *Formularza naboru JST projektu grantowego „Dostępny samorząd 2.0”* w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027, którego grantodawcą jest Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji. W ramach programu wsparcie udzielane jest w postaci szkoleń i doradztwa dla pracowników JST oraz grantów na realizację wybranych przedsięwzięć, w tym inwestycyjnych.

Starosta wyjaśnił, że w *przypadku zakwalifikowania się do ww. projektu w ramach części szkoleniowo - doradczej opracowywana będzie lokalna strategia zapewnienia dostępności, na podstawie której w procesie partycypacyjnym zostanie wyłonione przedsięwzięcie granatowe, które zostanie objęte dofinansowaniem w wysokości do 300 tys. zł. Jednym z planowanych przez Starostwo przedsięwzięć inwestycyjnych zgłoszonych do strategii dostępności w ramach projektu grantowego będzie zakup i montaż windy w budynku przy ul. Lwowskiej 16 w Przeworsku*³³.

(akta kontroli str. 28-34, 54-84)

1.5.

Analizą objęto cztery umowy, zawarte przez Starostę, o udzielenie zamówień publicznych, po 5 września 2021 r., tj.:

- 1) umowa nr GZ.273.27.2021 z dnia 17 listopada 2021 r. na realizację zadania pn. *Budowa parkingu przy ul. Szkolnej 6 w Przeworsku* na łączną kwotę 253,6 tys. zł. W Specyfikacji Warunków Zamówienia (SWZ) oraz dokumentacji projektowej stanowiącej integralną część umowy, w opisie przedmiotu zamówienia i parametrach technicznych parkingu podano, że: w ramach planowanego zadania przewiduje się wykonać parking dla samochodów osobowych dla 30 miejsc postojowych, w tym 2 stanowiska dla osób niepełnosprawnych z podaniem ich koloru i wymiarów. Umowa oraz załączniki do umowy nie zawierały innych zapisów odnoszących się do dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami.

³² Przyjęta uchwałą Nr VIII/95/19 Rady Powiatu z dnia 28 sierpnia 2019 r.

³³ W budynku znajdowała się siedziba m.in.: Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna.

- 2) umowa nr GZ.273.1.2022 z dnia 9 marca 2022 r. na opracowanie dokumentacji projektowej na roboty budowlane związane z przebudową i remontem wewnątrz oraz montażem windy w budynku administracyjnym przy ul. Lwowskiej 16 w Przeworsku. W treści umowy zawarto sformułowania, że wykonawca zobowiązuje się do wykonania projektu windy dostosowanej dla osób niepełnosprawnych, w tym określono, m.in. że: będzie to dźwig ogólnodostępny, przystosowany do przewozu osób niepełnosprawnych, w tym na wózkach inwalidzkich, wśród szczegółowych wymagań podano, że przyciski oznakowane będą również pismem wg alfabetu Braille'a, wykonane z materiałów o zwiększonej odporności na zniszczenie oraz oznaczenia i wyświetlacze kontrastowe w kabinie. Ponadto, zapisy umowy zobowiązywały Wykonawcę do opracowania dokumentacji projektowej w sposób zapewniający Zamawiającemu opisanie przedmiotu zamówienia zgodnie z wymogami określonymi w art. 99-103 PZP³⁴.
- 3) umowa nr RZ.273.21.2022 z dnia 22 grudnia 2022 r. na realizację zadania pn. *Przebudowa i remont budynku Starostwa Powiatowego w Przeworsku przy ul. Jagiellońskiej 10, w zakresie IV piętra* na łączną kwotę 1 486,5 tys. zł. W dokumentacji projektowej stanowiącej wraz z SWZ integralną część umowy podano, m.in. że: projektowany remont budynku Starostwa ma na celu dostosowanie zaplecza higieniczno-sanitarnego dla potrzeb osób niepełnosprawnych, poprzez zaprojektowanie czterech toalet dostosowanych dla osób niepełnosprawnych oraz poszerzenie światła przejścia w otworach drzwiowych do pomieszczeń biurowych do 90 cm.
- 4) umowa nr BZ.273.10.2024 z dnia 18 grudnia 2024 r. na realizację zadania pn. *Przebudowa i remont budynku Starostwa Powiatowego w Przeworsku przy ul. Jagiellońskiej 10, w zakresie III piętra* na łączną kwotę 994,7 tys. zł. W dokumentacji projektowej stanowiącej wraz z SWZ integralną część umowy podano, m.in. że: projektowany remont budynku Starostwa ma na celu dostosowanie zaplecza higieniczno-sanitarnego dla potrzeb osób niepełnosprawnych, poprzez zaprojektowanie toalet dostosowanych dla osób niepełnosprawnych oraz poszerzenie światła przejścia w otworach drzwiowych do pomieszczeń biurowych do 90 cm.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w ramach ww. umów, udzielających zamówień publicznych, następowało z uwzględnieniem uniwersalnego projektowania.

(akta kontroli str. 85-141, 199-337)

W 71 umowach zawartych po 5 września 2021 r. z organizacjami pozarządowymi lub podmiotami wskazanymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie³⁵, zlecających lub powierzających realizację zadań publicznych finansowanych ze środków publicznych (w tym na: organizację konkursów, konferencji, wydarzeń, festiwali) zawarto zapisy (§18 lub § 19), że:

³⁴ Ustawa z dnia 11 września 2019 r. *Prawo zamówień publicznych* (Dz. U. z 2024 r. poz. 1320 ze zm.). Przepisy art. 100 PZP zobowiązywały, w przypadku zamówień przeznaczonych do użytku osób fizycznych, do sporządzania opisu przedmiotu zamówienia z uwzględnieniem wymagań w zakresie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz projektowania z przeznaczeniem dla wszystkich użytkowników.

³⁵ Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. *o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie* (Dz. U. z 2024 r. poz. 1491 ze zm.).

Zleceniobiorca w ramach realizacji niniejszej umowy jest zobowiązany do zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, zgodnie z tematyką zadania publicznego, w zakresie określonym w art. 6, ust. 1, 2 i 3 UZD oraz, że w indywidualnym przypadku, jeżeli Zleceniobiorca nie jest w stanie, w szczególności ze względów technicznych lub prawnych, zapewnić dostępności osobom z szczególnymi potrzebami w zakresie, o którym mowa w art. 6 pkt. 1, 2 i 3 UZD, Podmiot jest obowiązany zapewnić takiej osobie dostęp alternatywny, o którym mowa w art. 7 ustawy UZD.

Umowa oraz załączniki do umowy nie zawierały innych zapisów odnoszących się do dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, tj. nie sprecyzowano warunków, które należało spełnić w zakresie przedmiotu umowy, dot. minimalnych wymagań określonych w art. 6 UZD, aby dane zadanie lub zamówienie można było uznać za zrealizowane w sposób dostępny.

(akta kontroli str. 142-183, 338-361)

Ponadto, analizą objęto cztery umowy zawarte z podmiotami innymi niż podmioty publiczne na organizację: imprezy plenerowej, świadczenie przewozu osób w celach rekreacyjnych, wykonie koncertu artystyczno-muzycznego oraz udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej osobom uprawnionym, finansowanych ze środków publicznych, tj.:

- umowę³⁶ na organizację imprezy plenerowej pn. „Stacja Kańczuga... z tradycją w nowoczesność” na kwotę 10 024,50 zł,
- umowę³⁷ na świadczenie usługi przewozu osób w celach rekreacyjnych w ramach programu imprezy plenerowej pn. „Stacja Kańczuga... z tradycją w nowoczesność” na kwotę 8000 zł,
- umowę³⁸ zobowiązującą do wykonania koncertu artystyczno-muzycznego w ramach imprezy pn. XVI Powiatowe Święto Chleba na kwotę 16 900 zł,
- umowę³⁹ na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej osobom uprawnionym na kwotę 1067,06 zł (miesięcznie).

W treści ww. umów nie określono warunków służących zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w zakresie tych zadań publicznych, co opisano w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 184-198, 362-376)

1.6.

Starostwo sporządziło i opublikowało deklaracje dostępności stron internetowych Starostwa w dniu 22 września 2020 r. Deklaracje dostępności opublikowano w formacie HTML⁴⁰.

W wyniku oględzin aktualnych wersji stron internetowych Starostwa stwierdzono, że:

³⁶ nr OK.4040.12.7.2023 z dnia 9 sierpnia 2023 r.

³⁷ nr OK.4040.12.8.2023 z dnia 10 sierpnia 2023 r.

³⁸ nr 21/2024 z dnia 6 czerwca 2024 r.

³⁹ z dnia 21 grudnia 2023 r.

⁴⁰ Format HTML (Hyper Text Markup Language), czyli hipertekstowy język znaczników wykorzystuje się do tworzenia stron internetowych. Służy do definiowania struktury i układu witryny, jej wyglądu oraz wszelkich funkcji specjalnych.

- deklaracje dostępności stron internetowych Starostwa sporządzono w języku polskim, na stronie internetowej Starostwa była możliwość automatycznego przetłumaczenia strony, w tym deklaracji dostępności na wybrany język, na stronie podmiotowej BIP nie było takiej możliwości;
 - deklaracje dostępności sporządzono i opublikowano z wykorzystaniem wzoru określonego w załączniku do decyzji wykonawczej Komisji (UE) nr 2018/1523, przy uwzględnieniu elementów sekcji 1 tego załącznika⁴¹, nie zawierała ona jednak niektórych obowiązkowych treści wymaganych ww. załącznikiem m.in.: podania powodów niedostępnych treści, opisu postępowania odwoławczego czy wymaganych nagłówków;
 - deklaracje dostępności nie zawierały linku do strony internetowej Rzecznika Praw Obywatelskich oraz informacji o dostępności tłumacza języka migowego za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej wraz z informacją o metodach umożliwiających skorzystanie z tej funkcji albo informację o jej braku, wymaganych art. 10 ust. 4 pkt 7 i 10 UDC;
 - deklaracje dostępności nie zawierały poprawnej struktury (niezgodność z Tabelą struktury) brak m.in.: tytułów sekcji/podsekcji „Stan dostępności cyfrowej”; „Niedostępne treści”, „Niezgodność z załącznikiem”, „Przygotowanie deklaracji dostępności”; „Obsługa wniosków i skarg związanych z dostępnością”; „Pozostałe informacje”; „Dostępność komunikacyjno-informacyjna”;
 - deklaracje dostępności nie zawierały w odpowiednich miejscach identyfikatorów wymienionych w Tabeli Identyfikatorów, w tym: a11y-wstęp, a11y-podmiot, a11y-zakres, a11y-url, a11-y status, a11y-komunikacja oraz zastosowano nieprawidłowy format daty publikacji, aktualizacji i sporządzenia deklaracji (nieprawidłowy tag, <time> oraz brak atrybutu „datetime”);
 - opublikowano deklaracje dostępności oraz zamieszczono linki do ww. deklaracji, zgodnie z art. 10 ust. 7-8 UDC;
 - w latach 2021-2024 nie zapewniono dokonywania przeglądu i aktualizacji deklaracji dostępności do dnia 31 marca każdego roku, do czego zobowiązywał art. 11 UDC. Przeglądu i aktualizacji deklaracji dostępności w tych latach dokonano: w 2021 r. – nie odnotowano w ogóle przeglądu i aktualizacji deklaracji, w 2022 r. – przeglądu i aktualizacji dokonano w dniu 26 kwietnia i 12 maja, w 2023 r. – w dniu 5 lipca oraz w 2024 r. – w dniu 3 grudnia 2024 r.
- W 2025 r. dokonano trzech przeglądów i aktualizacji deklaracji dostępności, tj.: w dniu 21 i 25 marca, oraz 23 kwietnia 2025 r. Zmiany dotyczyły przede wszystkim aktualizacji danych koordynatora ds. dostępności i aktualizacji planu działania. Ostatni przegląd i aktualizacja deklaracji zostały przeprowadzone w dniu 23 kwietnia 2025 r.

W okresie objętym kontrolą nie było przypadków nałożenia przez ministra właściwego ds. informatyzacji kary pieniężnej z tytułu niesporządzenia i niepublikowania deklaracji dostępności albo niezawierania w deklaracji dostępności elementów wskazanych w art. 10 ust. 3-5 UDC.

(akta kontroli str. 378-399, 449-459)

⁴¹ Dz. Urz. UE L 256 z 12.10.2018, str. 103 . Dalej: „decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2018/1523”.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Dane kontaktowe Koordynatora ds. dostępności nie zostały niezwłocznie opublikowane na stronie podmiotowej BIP, po dacie wyznaczenia Koordynatora, w tym:

- dane Koordynatora ds. dostępności, powołanego z dniem 1 października 2020 r., zostały opublikowane na stronie podmiotowej BIP oraz na stronie internetowej Starostwa w dniu 12 maja 2022 r., tj. 19 miesięcy i 12 dni od dnia jego powołania;
- dane kontaktowe Koordynatora powołanego zarządzeniem Starosty z dnia 5 listopada 2024 r. zostały opublikowane na ww. stronach internetowych Starostwa w dniu 3 grudnia 2024 r., tj. 28 dni od jego powołania.

Zgodnie z art. 14 ust. 5 UZD, *podmiot, o którym mowa w ust. 1, publikuje na swojej stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej, a jeżeli nie ma strony podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej - na swojej stronie internetowej, dane kontaktowe koordynatora do spraw dostępności oraz treść planu działania, o którym mowa w ust. 2 pkt 2.*

Starosta wyjaśnił, że: *dane Koordynatora ds. dostępności powołanego z dniem 1 października 2020 r. zostały opublikowane w dniu 12 maja 2022 r. z powodu przeoczenia tego obowiązku. Ponadto Starosta podał, że dane Koordynatora ds. dostępności powołanego zarządzeniem Starosty z dnia 5 listopada 2024 r. zostały opublikowane dnia 3 grudnia 2024 r. z powodu dużej ilości obowiązków związanych z przyjmowaniem obowiązków koordynatora i w związku z tym przeoczeniem terminu opublikowania.*

(akta kontroli str. 10-27, 35-39)

2. Starosta nie wyznaczył mierników służących do monitorowania wykonania ustawowych zadań Koordynatora ds. dostępności (pkt II.B.6 standardów kontroli zarządczej, w zw. z art. 14 ust. 1 i 2 pkt 1-3 UZD).

Według art. 14 ust. 1 i 2 pkt 1-3 ustawy UZD:

1. *Każdy organ władzy publicznej, w tym organ administracji rządowej i samorządowej, organ kontroli państwowej i ochrony prawa oraz sądy i trybunały, wyznacza co najmniej jedną osobę pełniącą funkcję koordynatora do spraw dostępności.*
2. *Do zadań koordynatora do spraw dostępności należy w szczególności:*
 - 1) *wsparcie osób ze szczególnymi potrzebami w dostępie do usług świadczonych przez podmiot, o którym mowa w ust. 1;*
 - 2) *przygotowanie i koordynacja wdrożenia planu działania na rzecz poprawy zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami przez podmiot, o którym mowa w ust. 1, zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 6;*
 - 3) *monitorowanie działalności podmiotu, o którym mowa w ust. 1, w zakresie zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.*

Zgodnie ze standardami kontroli zarządczej (pkt II.A.3)⁴², w związku z art. 14 ust. 1 i 2 pkt 1-3 UZD, zakres zadań, uprawnień i odpowiedzialności jednostek, poszczególnych komórek organizacyjnych jednostki oraz zakres podległości

⁴² Komunikat Nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych (Dz. Urz. MF. z 2009 r. Nr 15, poz. 84).

pracowników powinien być określony w formie pisemnej w sposób przejrzysty i spójny.

Z kolei zgodnie z pkt II.B.6 standardów kontroli zarządczej, cele i zadania należy określić jasno i w co najmniej rocznej perspektywie. Ich wykonanie należy monitorować za pomocą wyznaczonych mierników.

Starosta wyjaśnił, że w zakresie obowiązków Koordynatora ds. dostępności w Starostwie zostały przywołane ustawowe zadania w obszarze dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej. Na tym etapie zapewnienia dostępności osobom, z szczególnymi potrzebami wydawało się to wystarczające. Zadania w tym zakresie były realizowane.

Ponadto Starosta wyjaśnił, że w Starostwie nie wyznaczono mierników służących do monitorowania wykonania ustawowych zadań Koordynatora ds. dostępności z uwagi na trudności z ich określeniem spowodowane brakiem w ustawie o zapewnianiu dostępności jasnych wytycznych do określenia takich mierników. Z uwagi na długofalowy charakter działań związanych z zapewnianiem dostępności w oparciu o Plan działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności określenie mierników jest utrudnione. Powodzenie realizacji zaplanowanych w taki sposób zadań nie zawsze leży po stronie Koordynatora ds. dostępności.

Pomimo braku takich mierników praca koordynatora była na bieżąco monitorowana przez Sekretarza Powiatu w zakresie realizacji zadań zawartych w Planie działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności, wsparcia osób ze szczególnymi potrzebami w dostępie do świadczonych w jednostce usług oraz monitorowania przez niego działalności Urzędu w zakresie zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Podczas pełnienia funkcji koordynatora przez (DU) w czasie remontu czwartego i trzeciego piętra budynku przy ul. Jagiellońskiej 10, wszelkie działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności były uzgadniane i monitorowane przez Sekretarza Powiatu. Działania obecnego koordynatora (JM) są wspólnie uzgadniane i monitorowane m. in. na posiedzeniach zespołu ds. zapewnienia dostępności oraz monitorowane przez Sekretarza Powiatu. We współpracy z Biurem Rozwoju Gospodarczego i Funduszy Pomocowych złożony został wniosek w ramach projektu grantowego pn. „Dostępny samorząd 2.0”, którego grantodawcą jest Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji. Zakwalifikowanie do projektu usprawni i przyspieszy realizację zadań na rzecz zapewnienia dostępności.

(akta kontroli str. 10-47, 431-433)

3. Plan działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami na lata 2020-2023 oraz Plan działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami na lata 2024-2028, nie zawierał działań dot. wszystkich minimalnych wymagań zawartych w art. 6 UZD, nie obejmował analizy stanu zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami oraz planowanych działań w zakresie zapewnienia dostępności cyfrowej, do czego zobowiązywały przepisy art. 14 ust. 3 UZD, w związku z art. 14 ust. 2 pkt 2 UZD.

W Starostwie nie było udokumentowanych badań dostępności (tzw. audytów dostępności) na potrzeby analizy stanu zapewnienia dostępności.

Starosta wyjaśnił, że *przygotowany i wdrażany Plan działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami na lata 2024 – 2028*

nie zawierał analizy stanu zapewnienia dostępności w Starostwie. Analiza stanu zapewnienia dostępności była dokonywana, ale nie ma udokumentowanej formy tej analizy. Pewną formą analizy jest Deklaracja dostępności zamieszczona na stronie internetowej starostwa oraz w BIP powiatu. Zawiera ona opis stanu dostępności w zakresie dostępności architektonicznej oraz cyfrowej. Wynikiem przeprowadzanej analizy jest Plan działania na rzecz zapewnienia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, który skupia się na konkretnych działaniach. Przeprowadzono m. in. analizę w zakresie dostępności architektonicznej pod kątem możliwości swobodnego poruszania osób niepełnosprawnych w tym zapewnienie możliwości parkowania w pobliżu budynku, załatwienia spraw oraz korzystania z toalet. W zakresie dostępności komunikacyjnej dokonano oceny sposobów komunikacji z osobami ze szczególnymi potrzebami z czego wynikała potrzeba zakupu pętli indukcyjnych. Wszelkie działania prowadzone na rzecz zapewnienia dostępności w Starostwie oparte są również na bieżącej analizie. Działania te są wspólnie omawiane i uzgadniane na posiedzeniach zespołu ds. zapewnienia dostępności oraz monitorowane przez Sekretarza Powiatu.

Starosta wyjaśnił, że przygotowany i wdrożony Plan działania nie zawierał planowanych działań w zakresie dostępności cyfrowej. Pomimo braku udokumentowanych planowanych działań w zakresie dostępności cyfrowej, monitorowano strony internetowe podmiotu. Na stronie internetowej starostwa oraz w BIP Powiatu w deklaracji dostępności zamieszczono informacje dotyczące dostępności tych stron w nawiązaniu do ustawy z dnia 4 kwietnia 2019r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych. Zaplanowanie działań w zakresie poprawy dostępności cyfrowej, wymaga wprowadzenia nowych rozwiązań związanych z przebudową i modernizacją strony internetowej, które będą zaplanowane w najbliższym czasie.

Ponadto Starosta podał, że opracowane Plany na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami nie zawierały minimalnych wymagań zawartych w art. 6 UZD oraz warunków, jakie powinny zostać spełnione przez Starostwo w celu ich osiągnięcia, ponieważ uznano, że wystarczające będą ogólne zapisy dotyczące konkretnych zadań w zakresie dostępności. Skupiono się na procesie zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

W ocenie NIK, analizę stanu zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami należało przeprowadzić i ująć w Planie działania w oparciu o udokumentowane, własne lub zleczone badania (diagnozy) dostępności architektonicznej, cyfrowej, informacyjno-komunikacyjnej, dostępu alternatywnego obejmujące w szczególności Starostwo oraz funkcjonujące w nim procedury, w miarę możliwości przy udziale przedstawicieli osób ze szczególnymi potrzebami.

(akta kontroli str. 411-415, 471-472)

4. Plan działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami na lata 2020-2023, nie został opublikowany na stronie podmiotowej BIP, ani na stronie internetowej Starostwa, do czego zobowiązywały przepisy art. 14 ust. 5 UZD.

Zgodnie z art. 14 ust. 5 UZD, podmiot, o którym mowa w ust. 1, publikuje na swojej stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej, a jeżeli nie ma strony podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej - na swojej stronie internetowej, dane kontaktowe koordynatora do spraw dostępności oraz treść planu działania, o którym mowa w ust. 2 pkt 2.

Starosta wyjaśnił, że *plan działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności na lata 2020 – 2023 sporządzony w IV kwartale 2020 roku nie został zamieszczony na stronie internetowej podmiotu i Biuletynie Informacji Publicznej z powodu przeoczenia.*

(akta kontroli str. 411-421)

5. W treści 71 umów z organizacjami pozarządowymi lub podmiotami wskazanymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie⁴³ (zawartych po 5 września 2021 r.⁴⁴), zlecających lub powierzających realizację zadań publicznych finansowanych ze środków publicznych (w tym na: organizację konkursów, konferencji, wydarzeń, festiwali) zawarto zapisy odwołujące się do brzmienia art. 6 UZD, gdzie wymagania dostępności zostały sformułowane ogólnie, bez sprecyzowania warunków, które należało spełnić, aby dane zadanie lub zamówienie można było uznać za zrealizowane w sposób dostępny.

W treści tych umów (§ 18 lub § 19) zawarto zapisy, że: *1. Zleceniobiorca w ramach realizacji niniejszej umowy jest zobowiązany do zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, zgodnie z tematyką zadania publicznego, w zakresie określonym w art. 6, ust. 1, 2 i 3 UZD,*

2. W indywidualnym przypadku, jeżeli Zleceniobiorca nie jest w stanie, w szczególności ze względów technicznych lub prawnych, zapewnić dostępności osobom z szczególnymi potrzebami w zakresie, o którym mowa w art. 6 pkt. 1, 2 i 3 UZD, Podmiot jest obowiązany zapewnić takiej osobie dostęp alternatywny, o którym mowa w art. 7 ustawy UZD.

Starosta wyjaśnił, że: *w 71 umowach zlecających lub powierzających realizację zadań publicznych finansowanych ze środków publicznych zawarto zapisy, gdzie wymagania dostępności zostały sformułowane bardzo ogólnie, bez sprecyzowania warunków, które należało spełnić, aby dane zadanie lub zamówienie można było uznać za zrealizowane w sposób dostępny. Nie uwzględniono zasad uniwersalnego projektowania w celu zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Przyczyną był brak odpowiednich wzorów umów uwzględniających te kwestie. Przepisy ustawowe dotyczące dostępności sformułowane są bardzo ogólnie, co przełożyło się na zbyt ogólne zapisy w umowach. Brak było dobrych praktyk i wzorców w przepisach, dlatego przyjęto taką formę zapisów.*

(akta kontroli str. 142-183, 338-361, 408-410)

6. W treści czterech umów finansowanych ze środków publicznych, zawartych po 5 września 2021 r., zlecających realizację zadań publicznych (w tym: na organizację imprezy plenerowej, świadczenie usług przewozu osób w celach rekreacyjnych, wykonie koncertu artystyczno-muzycznego oraz udzielanie

⁴³ Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2024 r. poz. 1491 ze zm.).

⁴⁴ W szczególności umowy: Nr 15/2024 z dnia 29 października 2024 r. na realizację zadania publicznego pt.: „EKO – Karmnik”, Nr 14/2024 z dnia 28 października 2024 r. na realizację zadania publicznego pt.: „Turniej Piłki Nożnej Dzieci z Terenu Powiatu Przeworskiego”, Nr 2/2025 z dnia 3 marca 2025 r. na realizację zadania publicznego pt.: „Międzynarodowe Konkursy w 200 Rocznicę Urodzin Włodzimierza Dzieduszyckiego”.

nieodpłatnej pomocy prawnej)⁴⁵ nie określono warunków służących zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w zakresie zleczanych lub powierzanych zadań publicznych, do czego zobowiązywał art. 4 ust. 3, w zw. z art. 73 pkt 3 UZD.

Zgodnie z art. 4 ust. 3 UZD, w przypadku zlecenia lub powierzenia, na podstawie umowy, realizacji zadań publicznych finansowanych z udziałem środków publicznych lub udzielania zamówień publicznych podmiotom innym niż podmioty publiczne, podmiot publiczny jest obowiązany do określenia w treści umowy warunków służących zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w zakresie tych zadań publicznych lub zamówień publicznych, z uwzględnieniem minimalnych wymagań, o których mowa w art. 6.

Starosta wyjaśnił, że: w treści czterech umów finansowanych ze środków publicznych, zawartych po 5 września 2021 r., zlecających realizację zadań publicznych, nie określono warunków służących zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w zakresie zleczanych lub powierzanych zadań publicznych. Brak określenia tych warunków w umowach był spowodowany przeoczeniem obowiązku umieszczenia stosownych zapisów w umowach.

(akta kontroli str. 362-376, 408-410)

7. W Starostwie nie zapewniono, aby deklaracje dostępności cyfrowej stron internetowych Starostwa zostały sporządzone:

- z wykorzystaniem wzoru określonego w załączniku do decyzji wykonawczej Komisji (UE) nr 2018/1523, przy uwzględnieniu elementów w sekcji 1 tego załącznika, brakowało bowiem niektórych obowiązkowych treści m.in.: podania powodów niedostępnych treści, opisu postępowania odwoławczego czy wymaganych nagłówków;
- zgodnie z Tabelą Struktury, tj.: deklaracja nie zawiera poprawnej struktury, brak było m.in.: tytułów sekcji/podsekcji: „Stan dostępności cyfrowej”; „Niedostępne treści”, „Niezgodność z załącznikiem”, „Przygotowanie deklaracji dostępności”; „Obsługa wniosków i skarg związanych z dostępnością”; „Pozostałe informacje”; „Dostępność komunikacyjno-informacyjna”;
- zgodnie z Tabelą Identyfikatorów, tj.: brak było niektórych wymaganych identyfikatorów m.in.: a11y-wstęp, a11y-zakres, a11y – data-przegląd, a11y-komunikacja oraz zastosowano nieprawidłowy format daty publikacji, aktualizacji i sporządzenia deklaracji (nieprawidłowy tag, <time> oraz brak atrybutu „datetime”);

Ponadto, deklaracje dostępności nie zawierały linku do strony internetowej Rzecznika Praw Obywatelskich, a także informacji o dostępności tłumacza języka migowego za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej wraz z informacją o metodach umożliwiających skorzystanie z tej funkcji albo informacji o jej braku, do czego zobowiązywały przepisy art. 10 ust. 4 pkt 7 i 10 UDC.

Starosta wyjaśnił, że: w deklaracji dostępności brakowało niektórych obowiązkowych treści m.in.: podania powodów niedostępnych treści, opisu postępowania odwoławczego czy wymaganych nagłówków, brak było m.in. tytułów sekcji/podsekcji. Nie zapewniono by struktura deklaracji dostępności zawierała

⁴⁵ Umowa: nr OK.4040.12.7.2023 z dnia 9 sierpnia 2023 r., nr OK.4040.12.8.2023 z dnia 10 sierpnia 2023 r., nr 21/2024 z dnia 6 czerwca 2024 r. oraz umowa z dnia 21 grudnia 2023 r.

w odpowiednich miejscach identyfikatory wymienione w Tabeli Identyfikatorów. Deklaracja dostępności nie zawierała również linku do strony internetowej Rzecznika Praw Obywatelskich, a także informacji o dostępności tłumacza języka migowego za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej wraz z informacją o metodach umożliwiających skorzystanie z tej funkcji albo informacji o jej braku. Przyczyną tych nieprawidłowości w sporządzonych deklaracjach dostępności stron internetowych są braki techniczne na stronach internetowych wymagające modernizacji w związku z zapewnieniem minimalnych wymagań w zakresie dostępności cyfrowej. Przyczyną był również brak wiedzy na temat niektórych technicznych wymagań w zakresie dostępności cyfrowej.

(akta kontroli str. 378-399, 449-459, 477-479)

8. W latach 2021-2024 w Starostwie nie zapewniono dokonywania przeglądu i aktualizacji deklaracji dostępności do dnia 31 marca każdego roku, do czego zobowiązywał art. 11 UDC.

W 2021 r. nie przeprowadzono w ogóle przeglądu i aktualizacji deklaracji dostępności, w 2022 r. przeglądu i aktualizacji dokonano w dniu 26 kwietnia i 12 maja, w 2023 r. - w dniu 5 lipca oraz w 2024 r. - w dniu 3 grudnia.

Starosta wyjaśnił, że: w latach 2021-2024 nie zapewniono dokonywania przeglądu i aktualizacji deklaracji dostępności do dnia 31 marca każdego roku, do czego zobowiązywał art. 11 UDC.

Przeglądu i aktualizacji deklaracji dostępności nie dokonywano w tych latach w wymaganym terminie, ponieważ uznano, że zmiana danych lub aktualizacja jest wystarczająca w przypadku zmiany istotnych danych w zakresie zapewniania dostępności, np. zamieszczenie danych Koordynatora ds. dostępności (12 maja 2022 r., 3 grudnia 2024 r.), czy aktualizacja Planu na rzecz poprawy zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (25 marca 2025 r.).

(akta kontroli str. 471-472)

OCENA CZĄSTKOWA

Starosta, zgodnie z art. 14 ust. 1 UZD, w terminie do 30 września 2020 r. wyznaczył co najmniej jedną osobę do pełnienia funkcji Koordynatora ds. dostępności w Starostwie.

Dane kontaktowe Koordynatora nie zostały jednak niezwłocznie opublikowane na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej, ani na stronie internetowej Starostwa. Dane Koordynatora ds. dostępności, powołanego do końca września 2020 r., opublikowano na stronach internetowych Starostwa - po upływie ponad 19 miesięcy od dnia jego powołania.

Koordynator ds. dostępności opracował Plan działania na lata 2020-2023 i Plan działania na lata 2024-2028 (art. 14 ust. 2 pkt 2 UZD). Plan działania nie dotyczył wszystkich minimalnych wymagań służących zapewnieniu dostępności, określonych w art. 6 UZD. Nie obejmował również analizy stanu zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Zadania wynikające z art. 14 ust. 2 pkt 1-3 UZD, zostały przydzielone Koordynatorowi ds. dostępności w sposób pisemny.

Nie wyznaczono mierników służących do monitorowania wykonania ustawowych zadań, co utrudniało ocenę ich realizacji.

Starostwo zapewniło, aby w treści umów zawieranych po 5 września 2021 r. udzielających zamówień publicznych na roboty budowlane, remontowe i projektowe określono warunki służące zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, z uwzględnieniem minimalnych wymagań służących zapewnieniu dostępności.

Starostwo nie zapewniło, aby w treści umów zawieranych po 5 września 2021 r., na organizację imprez, konkursów, konferencji, koncertów, wydarzeń i festiwali, określono warunki służące zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w zakresie zleczanych lub powierzanych zadań publicznych, z uwzględnieniem minimalnych wymagań służących zapewnieniu dostępności, do czego zobowiązywały przepisy art. 4 ust. 3, w zw. z art. 73 pkt 3 UZD, art. 6 UZD w zw. art. 73 pkt 1 UZD. W części tych umów odwoływało się tylko do brzmienia art. 6 UZD, bez sprecyzowania warunków, które należało spełnić, aby dane zadanie można było uznać za zrealizowane w sposób dostępny.

Starostwo, wbrew obowiązkowi wynikającemu z art. 10 ust. 4 pkt 7 i 10 UDC, w opublikowanej na stronach internetowych deklaracji dostępności nie zamieściło linku do strony internetowej Rzecznika Praw Obywatelskich, a także informacji o dostępności tłumacza języka migowego za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej wraz z informacją o metodach umożliwiających skorzystanie z tej funkcji albo informacji o jej braku.

W Starostwie nie zapewniono, aby deklaracje dostępności stron internetowych zostały sporządzone: z wykorzystaniem wzoru określonego w załączniku do decyzji wykonawczej Komisji (UE) nr 2018/1523, przy uwzględnieniu elementów w sekcji 1 tego załącznika, brakowało bowiem niektórych obowiązkowych zapisów (m.in.: podania powodów niedostępnych treści, opisu postępowania odwoławczego czy wymaganych nagłówków); zgodnie z Tabelą Struktury (deklaracja nie zawierała poprawnej struktury, brak było m.in.: tytułów sekcji/podsekcji); zgodnie z Tabelą Identyfikatorów (brak było niektórych wymaganych identyfikatorów).

W latach 2021-2024 w Starostwie nie dokonywano przeglądu i aktualizacji deklaracji dostępności do dnia 31 marca każdego roku, do czego zobowiązywał art. 11 UDC. Przeglądu i aktualizacji deklaracji dostępności w tych latach nie dokonano w ogóle (2021 r.) lub dokonywano, po tym terminie (2022 r., 2023 r. i 2024 r.).

OBSZAR

2. Prowadzenie działalności przy spełnianiu wymagań służących zapewnieniu dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej osobom ze szczególnymi potrzebami

Opis stanu faktycznego

2.1.

Starostwo złożyło za pośrednictwem Portalu Statystycznego GUS⁴⁶, w dniu 29 marca 2021 r. i 25 marca 2025 r., raport o stanie zapewniania dostępności Starostwa osobom ze szczególnymi potrzebami, odpowiednio wg stanu na 1

⁴⁶ Por. [1] Portal Statystyczny GUS, [link do Portalu Statystycznego GUS](#) (dostęp: 14 stycznia 2025 r.). Dalej: „PS GUS”; [2] Portal Funduszy Europejskich, sekcja dostępność / ustawa o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami / raportowanie dostępności / raportowanie dostępności w 2025 r., [link do odpowiedzi na pytanie: "Jak wypełnić raport, z jakiego formularza korzystać?"](#) (dostęp: 14 stycznia 2025 r.).

stycznia 2021 r. i na 1 stycznia 2025 r. Ww. raporty zostały opublikowane na stronie podmiotowej BIP oraz na stronie internetowej Starostwa, odpowiednio: w dniu 29 marca 2021 r. i 25 marca 2025 r.

Przekazane do GUS raporty o stanie zapewnienia dostępności zawierały: informacje w zakresie spełniania przez Starostwo, w ramach prowadzonej działalności, minimalnych wymagań, o których mowa w art. 6 UZD oraz informacje, że Starostwo w okresie sprawozdawczym nie zapewniało dostępu alternatywnego. Raporty zostały przygotowane na formularzu opracowanym przez Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej.

Treść ww. raportów o stanie zapewnienia dostępności wskazywała na poprawę zapewnienia dostępności w zakresie dostępności cyfrowej dot. strony podmiotowej BIP, tj.: że Strona BIP Starostwa jest zgodna z UDC.

Natomiast w zakresie dostępności architektonicznej treść raportów wskazywała na pogorszenie dostępności budynku Starostwa, tj.: w raporcie według stanu na 1 stycznia 2021 r. wykazano, że Starostwo zapewnia wolne od barier przestrzenie komunikacyjne, natomiast w raporcie według stanu na 1 stycznia 2025 r. wykazano, że Starostwo częściowo zapewnia wolne od barier przestrzenie komunikacyjne budynków.

Minister właściwy ds. informatyzacji nie nakładał kar pieniężnych z tytułu nieuzasadnionego i uporczywego niezapewnienia dostępności cyfrowej strony internetowej Starostwa, w związku brakiem poprawy tej dostępności.

(akta kontroli str. 434-444, 467-470)

2.2.

W okresie od 20 września 2021 r. do 1 stycznia 2025 r. Starostwo nie otrzymało wniosków o zapewnienie dostępności architektonicznej, informacyjno-komunikacyjnej lub łącznie architektonicznej i informacyjno-komunikacyjnej.

W okresie od 2 stycznia 2021 r. do 1 stycznia 2025 r. do Starostwa nie były kierowane żądania zapewnienia dostępności cyfrowej stron internetowych oraz skargi na brak dostępności cyfrowej.

W okresie od 23.06.2021 r. do 01.01.2025 r. do Starostwa nie były kierowane żądania zapewnienia dostępności cyfrowej w odniesieniu do aplikacji mobilnych, których pobrania Starostwo nie zapewniło oraz skargi w tym zakresie.

(akta kontroli str. 434-444, 480)

2.3.

W ramach kontroli przeprowadzono oględziny strony podmiotowej BIP oraz strony internetowej Starostwa⁴⁷ pod względem dostępności cyfrowej na poziomie podstawowym. Badanie zostało przeprowadzone w oparciu o listę kontrolną do samodzielnego badania dostępności cyfrowej strony internetowej i jej zgodności z UDC⁴⁸.

W wyniku oględzin ustalono, że:

⁴⁷ Badaniu poddano stronę podmiotową BIP <https://bip.powiatprzeworsk.pl/> oraz stronę internetową Powiatu <https://www.powiatprzeworsk.pl/>

⁴⁸ Lista kontrolna do samodzielnego badania dostępności cyfrowej strony internetowej i jej godności z ustawą z dnia 4 kwietnia 2019 r. o *dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych*, dalej: Lista kontrolna.

a) w ramach nawigacji:

- zapewniona była widoczność elementu aktywnego, tzw. fokusu, przy nawigacji klawiaturą (klawisze TAB;SHIFT+TAB), dostępność elementów aktywnych za pomocą klawiatury;
- zapewniona była dostępność za pomocą klawiatury elementów aktywnych w serwisie;
- podczas nawigacji samą klawiaturą nie występowały, tzw. pułapki klawiaturowe, tj. elementy blokujące dalszą nawigację;
- nie występował mechanizm ostrzegający przed otwarciem nowego okna lub zakładki w przeglądarce;
- nie stwierdzono mechanizmu automatycznie otwierającego nowe okno lub zakładkę bez udziału użytkownika;
- dostępna była mapa strony;
- wygląd i działanie menu było takie same na wszystkich stronach;
- fokus klawiatury poruszał się w logicznej kolejności zgodnie z wyglądem strony.

b) w ramach wyglądu:

- nie występowały elementy, które szybko błyskały na czerwono lub gwałtownie zmieniały jasność;
- po powiększeniu widoku strony do 200% widoczna była całość informacji na stronie;
- strona wyświetlała się w orientacji pionowej, jak i poziomej;
- nie było informacji przekazywanych wyłącznie za pomocą koloru;
- nie stwierdzono występowania instrukcji odnoszących się do koloru elementu;
- brak było informacji przekazywanych wyłącznie poprzez użycie pozycji lub formy elementu.

c) w ramach treści:

- nie stwierdzono przypadków automatycznego uruchamiania się dźwięku, trwającego co najmniej kilka sekund, niedającego się zatrzymać;
- nie stwierdzono migających lub poruszających się elementów, których miganie lub ruch nie są niezbędne dla zrozumienia informacji i których nie da się zatrzymać;
- tytuły stron posiadały poprawną strukturę;
- występowały poszerzone opisy dla złożonych elementów graficznych, takich jak infografiki, wykresy czy mapy.

d) w ramach formularzy:

- występowały formularze dot. rejestracji pojazdów, odbioru dowodów rejestracyjnych i praw jazdy, przy tych formularzach występowały etykiety mówiące, jakie dane należy wpisać w te pola, informacje o błędzie oraz podpowiedzi, jakie dane należy wpisać w pole;
- nie stwierdzono formularzy związanych ze zobowiązaniami prawnymi lub finansowymi.

e) w ramach multimediiów:

- dla elementów filmowych (innych niż nadawanych na żywo⁴⁹) przekazujących informacje, występował opis tekstowy wyjaśniający

⁴⁹ Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 1 UDC ustawy tej nie stosuje się do multimediiów nadawanych na żywo.

- co przedstawiają oraz wyświetlane były napisy (nagrania posiedzeń Rady Powiatu);
- pliki multimedialne zawierające ścieżkę dźwiękową nie posiadały napisów dla osób niesłyszących, zawierających oprócz treści wypowiedzianych przez lektora również informacje o innych dźwiękach ważnych dla zrozumienia treści (napisy rozszerzone);
 - dla filmów i animacji brak było audiodeskrypcji.

f) w ramach dokumentów: w przypadku linków do dokumentów do pobrania, występowały informacje o jego nazwie, formacie i rozmiarze.

W aktualnie publikowanej deklaracji dostępności (na stronie podmiotowej BIP) podano, że BIP Starostwa jest zgodny z UDC (aktualizacja oświadczenia z dnia 25 marca 2025 r.). Zgodnie z raportem o stanie zapewnienia dostępności podmiotu publicznego, według stanu na 1 stycznia 2025 r. (dział 2 *Dostępność cyfrowa*), strona BIP Starostwa jest zgodna z UDC.

Strona internetowa Starostwa, według aktualnie publikowanej deklaracji dostępności oraz aktualnie publikowanego raportu o stanie zapewnienia dostępności, jest częściowo zgodna z UDC.

(akta kontroli str. 434-444, 449-459)

2.4.

W okresie objętym kontrolą, Starostwo prowadziło działalność w budynku przy ul Jagiellońskiej 10 w Przeworsku. Budynek nie w pełni spełniał minimalne wymagania służące zapewnieniu dostępności architektonicznej dla osób ze szczególnymi potrzebami.

Przeprowadzone oględziny budynku⁵⁰, w którym Starostwo prowadziło obsługę interesantów wykazały, że:

- zapewniono wolne od barier poziome i pionowe przestrzenie komunikacyjne budynku, z wyjątkiem pomieszczeń na półpiętrze budynku, do których prowadziło pięć stopni schodów z parteru, gdzie usytuowany był Wydział Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami oraz Powiatowy Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej. Ponadto dostęp do trzech pomieszczeń drugiego piętra (Wydział Organizacyjny i Spraw Obywatelskich, Biuro Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obronnych) był ograniczony ze względu na niedostosowanie szerokości drzwi do wymagań (szerokość drzwi trzech pomieszczeń na tym piętrze wynosiła 0,8 m, przy wymaganych 0,9 m);
- budynek posiadał dostęp do wszystkich pomieszczeń poprzez istniejącą pochylnię dla osób niepełnosprawnych przy wejściu głównym, wewnątrz budynku znajdowała się winda, która zapewniała dostęp do wszystkich kondygnacji budynku, z wyjątkiem półpiętra, do którego dostęp był ograniczony. Na półpiętro prowadziło pięć schodów z parteru budynku (brak schodolazu). Dzwonek umożliwiał przywołanie pracownika w celu załatwienia sprawy;
- w holu głównym zapewniono informację na temat rozkładu pomieszczeń w budynku, w sposób wizualny (tablica informacyjna) i głosowy pracownika;

⁵⁰ w obecności koordynatora ds. dostępności.

- Koordynator dostępności oświadczyła, że zapewniony był wstęp do budynku osobie korzystającej z psa asystującego⁵¹;
- nie zapewniono wewnątrz budynku miejsca zbiórki do ewakuacji lub ratowania osób ze szczególnymi potrzebami. Nie zapewniono procedur ewakuacji osób ze szczególnymi potrzebami. Brak było ewentualnego sprzętu do ewakuacji i ratowania takich osób.

W zakresie spełnienia przez budynek Starostwa wymagań rozporządzenia w sprawie warunków technicznych budynków⁵² ustalono, że:

- dojście do budynku było utwardzone o szerokości powyżej 1,5 m;
- do budynku prowadziły schody oraz zapewniony był dostęp dla osób z niepełnosprawnościami poprzez istniejący podjazd dla niepełnosprawnych znajdujący się przy wejściu głównym oraz windę zapewniającą dostęp do wszystkich kondygnacji budynku (z wyjątkiem półpiętra dostępnego z parteru - opisanego powyżej);
- urządzono dwa oznakowane miejsca postojowe o odpowiednich wymiarach dla samochodów, z których korzystały osoby z niepełnosprawnościami;
- budynek wyposażono w dźwig osobowy przystosowany do przewozu osób z niepełnosprawnościami (w tym z oznakowaniem dla osób niewidomych i informacją głosową), zapewniono dostęp do dźwigu z każdej kondygnacji użytkowej (z wyjątkiem półpiętra);
- drzwi wejściowe do budynku nie zawierały barier;
- pochylnia przy wejściu głównym przeznaczona była do ruchu pieszego i dla osób poruszających się na wózku inwalidzkim,
- zapewniono odpowiednie wymiary i parametry drzwi wewnętrznych, z wyjątkiem drugiego piętra, gdzie szerokość drzwi w trzech pokojach wynosiła 0,8 m, zamiast 0,9 m;
- zapewniono dwie toalety dla osób z niepełnosprawnościami, na parterze i czwartym piętrze budynku;
- zapewniono odpowiednie oznakowania skrzydeł drzwiowych z przezroczystych tafli (naklejone pasy z folii matowej);
- zapewniono odpowiedniej konstrukcji schody zewnętrzne i wewnętrzne do pokonania wysokości przekraczającej 0,5 m, balustrady lub poręcze przyścienne;
- zastosowano przy balustradach lub ścianach przyległych do pochylni, przeznaczonych dla ruchu osób z niepełnosprawnościami, odpowiednio umieszczone obustronne, podwójne poręcze;
- nie zapewniono odpowiedniego oznakowania, zwłaszcza w obrębie schodów, płaszczyzn o różnych poziomach, do czego zobowiązywały przepisy § 71 ust. 4 i § 306 ust. 1 i 2 ww. rozporządzenia w sprawie warunków technicznych budynków.

Dane opublikowane w aktualnym raporcie o stanie dostępności architektonicznej budynku były zgodne ze stanem faktycznym.

⁵¹ art. 6 pkt 1 lit. d UZD oraz art. 2 pkt 1 i art. 20a ust. 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

⁵² rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2022 r. poz. 1225, ze zm.).

W aktualnym raporcie o stanie zapewnienia dostępności podmiotu publicznego na dzień 1 stycznia 2025 r. (Dział 1. *Dostępność architektoniczna*) podano, że Starostwo częściowo zapewnia wolne od barier przestrzenie komunikacyjne budynku oraz że nie umożliwia dostępu do wszystkich pomieszczeń Starostwa.

(akta kontroli str. 445-448, 467-470)

2.5.

Starostwo częściowo zapewniło minimalne wymagania służące zapewnieniu dostępności informacyjno-komunikacyjnej osobom ze szczególnymi potrzebami określone w art. 6 pkt 3 UZD.

W Starostwie na dzień 1 stycznia 2025 r., w zakresie zapewnienia dostępności informacyjno-komunikacyjnej, do obsługi osób ze szczególnymi potrzebami oraz kontaktu z nimi wykorzystana była: poczta elektroniczna oraz przesyłanie faksów. W przypadku zgłoszenia potrzeby, Starostwo w ciągu 2-3 dni roboczych zapewniało osobie głuchoniemej pomoc tłumacza języka migowego (kontakt osobisty).

W Starostwie w kwietniu 2025 r. zainstalowano dwie pętle indukcyjne (w Biurze Podawczym i Wydziale Komunikacji, Transportu i Dróg) do obsługi osób słabosłyszących. W Starostwie nie było innych urządzeń lub środków technicznych wspomagających obsługę osób słabosłyszących, w szczególności systemów FM⁵³ oraz urządzeń opartych o inne technologie.

W wyniku oględzin strony podmiotowej BIP i strony internetowej Starostwa stwierdzono, że zapewniono na tych stronach informacje o zakresie działalności Starostwa w postaci elektronicznego pliku zawierającego tekst odczytywalny maszynowo (opcja „Czytaj na głos”)⁵⁴.

Nie zapewniono natomiast na tych stronach internetowych, informacji o zakresie działalności Starostwa w postaci: nagrania treści w polskim języku migowym; informacji w tekście łatwym do czytania, tj. tekście podzielonym na akapity ze śródtytułami, zawierającym krótkie i znane wyrażenia, z użyciem prostej gramatyki, zawierającym krótkie zdania, proste, łatwe do zrozumienia wyrazy, tekście uzupełnionym odpowiednimi grafikami, obrazującymi myśl z poszczególnych akapitów oraz zdalnego dostępu online do usługi tłumacza migowego.

W zakresie dostępności informacyjno-komunikacyjnej Starostwo nie zapewniało obsługi osób ze szczególnymi potrzebami z zastosowaniem formularza kontaktowego czy przesyłania wiadomości tekstowych (SMS, MMS). Starostwo nie zapewniało również obsługi przez wykorzystanie zdalnego dostępu online do usługi tłumacza języka migowego przez strony internetowe.

W okresie objętym kontrolą, osoby ze szczególnymi potrzebami nie kierowały do Starostwa wniosków o zapewnienie szczególnej formy komunikacji.

⁵³ System FM pomaga zrozumieć w hałasie głos osoby mówiącej, dedykowany zarówno osobom z aparatami słuchowymi jak i bez nich.

⁵⁴ Każda strona www, zgodna z wytycznymi WCAG, powinna być odczytywana przez czytnik ekranu. Czytnik, to inaczej oprogramowanie szczytujące tekst oraz opisy grafik na stronie www, które następnie są przedstawiane w postaci głosowej. Posługują się nimi zazwyczaj osoby niewidome i niedowidzące, które w ten sposób mogą swobodnie odsłuchiwać/przeoglądać treści stron www.

Faktyczny stan zapewnienia dostępności informacyjno-komunikacyjnej Starostwa był zgodny z danymi wynikającymi z aktualnie opublikowanego raportu o stanie zapewnienia dostępności według stanu na 1 stycznia 2025 r. (Dział 3. *Dostępność informacyjno- komunikacyjna*).

(akta kontroli str. 449-459, 464-466)

Starosta w odpowiedzi na pytanie: realizacja, których przepisów UZD i UDC sprawiała do tej pory największe trudności wyjaśnił, że: *w zakresie zapewniania dostępności architektonicznej największe trudności sprawia realizacja przepisu art. 6 UZD dotyczącego zapewnienia wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych budynków. Dużym problemem jest dostosowanie istniejących budynków do wszystkich wymagań w zakresie dostępności architektonicznej. W przypadku Starostwa w istniejącym budynku, w którym jest winda, dostępność w zakresie architektonicznym zapewniona jest w całym budynku starostwa z wyjątkiem pokoi na półpiętrze, do których prowadzą schody (5 stopni) na parterze budynku. Dostęp alternatywny w zakresie architektonicznym polega na możliwości przywołania dzwonkiem pracowników ww. wydziałów na parter budynku i załatwienie spraw na parterze budynku przy stoliku np. wypełnienie i złożenie wniosku, uzyskanie niezbędnych informacji. W przypadku zapewnienia dostępu alternatywnego w postaci możliwości obsługi osób ze szczególnymi potrzebami w inny sposób np. na parterze budynku przy wsparciu innej osoby lub utworzeniu na parterze budynku stanowiska obsługi osób ze szczególnymi potrzebami zbędna wydaje się inwestycja polegająca na montażu podnośnika czy platformy schodowej lub zakup schodołazu. W tej sytuacji zasadne wydaje się utrzymanie dostępu alternatywnego z uwagi na to, że rozwiązanie takie okazało się wystarczające. Może o tym świadczyć brak skarg i wniosków odnośnie zapewnienia dostępności w tym zakresie. W zakresie dostępności cyfrowej w ustawie UZD brak jest szczegółowych wytycznych lub praktycznych interpretacji jak przepisy stosować w konkretnych przypadkach (np. BIP, skany dokumentów, formularze). Brak jest katalogu przykładów i interpretacji obowiązków co ułatwiłoby wdrażanie dostępności w zakresie dostępności cyfrowej.*

(akta kontroli str. 481-482)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Starostwo nierzetelnie sporządziło raporty o stanie zapewnienia dostępności podmiotu publicznego wg stanu na 1 stycznia 2021 r. i 1 stycznia 2025 r., tj.:
 - w wymienionych raportach podano, że Starostwo w podanych okresach sprawozdawczych nie zapewniało dostępu alternatywnego pomimo braku dostępności (dział 4), w sytuacji, gdy w tym czasie zapewniony był dostęp alternatywny w zakresie dostępności architektonicznej, w tym: możliwość przywołania dzwonkiem pracowników Wydziału Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami na parter budynku i załatwienie sprawy przy stoliku na parterze budynku, wypełnienie i złożenie wniosku czy uzyskanie informacji;
 - treść raportu o stanie zapewnienia dostępności wg stanu na 1 stycznia 2025 r. wskazywała na poprawę zapewnienia dostępności cyfrowej strony podmiotowej BIP w stosunku do raportu poprzedniego (wg stanu na 1 stycznia 2021 r.), tj.: w dziale 2 podano, że Strona BIP Starostwa jest zgodna z UDC, w sytuacji, gdy nie występował mechanizm ostrzegający przed

- otwarcie nowego okna lub zakładki w przeglądarce, pliki multimedialne zawierające ścieżkę dźwiękową nie posiadały napisów dla osób niesłyszących, zawierających oprócz treści wypowiedzianych przez lektora również informacje o innych dźwiękach ważnych dla zrozumienia treści (kryterium WCAG 1.2.2), a dla filmów i animacji brak było audiodeskrypcji (kryterium WCAG 1.2.5);
- natomiast w zakresie dostępności architektonicznej treść raportów wskazywała na pogorszenie dostępności budynku Starostwa, tj.: w raporcie według stanu na 1 stycznia 2021 r. wykazano, że Starostwo zapewnia wolne od barier przestrzenie komunikacyjne, natomiast w raporcie według stanu na 1 stycznia 2025 r. wykazano, że Starostwo częściowo zapewnia wolne od barier przestrzenie komunikacyjne budynków, w sytuacji, gdy stan dostępności budynku w zakresie dostępności architektonicznej - nie pogorszył się.

Starosta wyjaśnił, że: *w związku z częściowym brakiem dostępności budynku Starostwa pod względem architektonicznym w Starostwie zapewniano możliwość skorzystania z dostępu alternatywnego w tym zakresie. Dostęp alternatywny w zakresie architektonicznym polegał na możliwości przywołania dzwonkiem pracowników w/w wydziałów na parter budynku i załatwienie spraw na parterze budynku przy stoliku np. wypełnienie i złożenie wniosku, uzyskanie niezbędnych informacji. W związku z niespełnieniem kryteriów dostępności cyfrowej stron internetowych na poziomie podstawowym, Starostwo zapewnia alternatywne formy dostępu do treści i informacji, tj.: telefoniczną obsługę informacji zawartych na stronie – pracownicy udzielają informacji ustnie osobom mającym trudności z obsługą cyfrową strony internetowej lub BIP. W raporcie o stanie zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami według stanu na dzień 1 stycznia 2025 r. nieprawidłowo podano, że nie zapewniano dostępu alternatywnego, ponieważ nie była odnotowana ilość przypadków jego zastosowania. W raporcie o stanie zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami wg stanu na 1 stycznia 2021 r. błędnie podano dane o wolnych od barier wszystkich przestrzeniach komunikacyjnych w zakresie dostępności architektonicznej. Wynikało to z braku analizy stanu zapewnienia dostępności.*

(akta kontroli str. 434-444, 460-463, 467-470)

2. Budynek Starostwa, w którym prowadzono obsługę interesantów nie spełniał minimalnych wymagań służących zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami pod względem dostępności architektonicznej w zakresie:

- zapewnienia wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych budynku znajdujących się na półpiętrze, dostępnym z parteru. Do pomieszczeń na półpiętrze prowadziło pięć stopni schodów z parteru. Funkcjonująca w budynku winda nie zapewnia dostępności do wymienionego półpiętra. Na półpiętrze budynku znajdowały się pomieszczenia zajmowane przez Wydział Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami oraz Powiatowy Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej (wbrew wymogom art. 6 pkt 1 lit. a UZD);
- zapewnienia wewnątrz budynku miejsca zbiórki do ewakuacji lub ratowania osób ze szczególnymi potrzebami, procedur ewakuacji lub ratowania osób ze szczególnymi potrzebami, czy też ewentualnego sprzętu do ewakuacji i ratowania takich osób (wbrew wymogom art. 6 pkt 1 lit. e UZD).

Ponadto nie podjęto wymaganych art. 4 ust. 2 pkt 2 UZD rzetelnych działań w ramach zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, mających na celu usunięcie części barier. Stwierdzono bowiem, że:

- dostęp do trzech pomieszczeń drugiego piętra zajmowanych przez Wydział Organizacyjny i Spraw Obywatelskich oraz Biuro Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obronnych, był ograniczony ze względu na nieodpowiednią szerokość drzwi⁵⁵;
- nie zapewniono odpowiedniego oznakowania, zwłaszcza w obrębie schodów, płaszczyzn o różnych poziomach⁵⁶.

Starosta wyjaśnił, że: *w budynku Starostwa, w którym prowadzono obsługę interesantów nie spełniono wszystkich minimalnych wymagań służących zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w zakresie dostępności architektonicznej, określonych w art. 6 ust. 1 UZD. Nie zapewniono wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych budynku znajdujących się na półpiętrze, dostępnym z parteru. Do pomieszczeń na półpiętrze prowadziło 5 stopni schodów z parteru. Funkcjonująca w budynku winda nie zapewnia dostępności do wymienionego półpiętra. Na półpiętrze budynku znajdowały się pomieszczenia zajmowane przez Wydział Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami oraz Powiatowy Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej. Przyczyną niezapewnienia dostępności architektonicznej w tym zakresie było utrzymanie dostępu alternatywnego. Dostęp alternatywny polega na możliwości przywołania dzwonkiem pracowników w/w wydziałów na parter budynku i załatwienie spraw na parterze budynku przy stoliku np. wypełnienie i złożenie wniosku, uzyskanie niezbędnych informacji. Takie rozwiązanie okazało się wystarczające, nie odnotowano skarg ani wniosków w tym zakresie.*

Dostęp do trzech pomieszczeń drugiego piętra zajmowanych przez Wydział Organizacyjny i Spraw Obywatelskich oraz Biuro Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obronnych, był ograniczony ze względu na niedostosowanie szerokości drzwi do wymagań. Przyczyną był trwający w budynku Starostwa remont przeprowadzany etapami. Remont obejmował kolejno IV i III piętro. Kolejnym etapem będzie remont II piętra, a co za tym idzie dostosowanie nowych drzwi do wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2022r.

Nie zapewniono odpowiedniego oznakowania, zwłaszcza w obrębie schodów, płaszczyzn o różnych poziomach, do czego zobowiązywały przepisy § 71 i § 306 ust. 1 i 2 ww. rozporządzenia w sprawie warunków technicznych budynków. Przyczyną niezapewnienia odpowiedniego oznakowania jest prowadzony etapami remont budynku Starostwa, który obejmuje obecnie III piętro. Po zakończeniu prowadzonych prac w ramach remontu zostanie zapewnione odpowiednie oznakowanie tych powierzchni.

Nie zapewniono wewnątrz budynku miejsca zbiórki do ewakuacji lub ratowania osób ze szczególnymi potrzebami. Nie zapewniono procedur ewakuacji lub ratowania osób ze szczególnymi potrzebami. Brak było również ewentualnego sprzętu do ewakuacji i ratowania takich osób. Przyczyną był brak wiedzy o takich potrzebach. Posiadamy Instrukcję Bezpieczeństwa Pożarowego, która wydawała

⁵⁵ Szerokość drzwi trzech pomieszczeń na tym piętrze wynosiła 0,8 m, przy wymaganych 0,9 m (por. § 75 ust. 2 i 3 rozporządzenia w sprawie warunków technicznych budynków).

⁵⁶ Por. przepisy § 71 ust. 4 i § 306 ust. 1 i 2 rozporządzenia w sprawie warunków technicznych budynków.

się wystarczająca. Procedury ewakuacji i ratowania osób ze szczególnymi potrzebami zostaną opracowane.

(akta kontroli str. 445-448, 467-470)

3. W zakresie dostępności cyfrowej strony podmiotowej BIP i strony internetowej Starostwa, na poziomie podstawowym, nie spełniono kryteriów dostępności cyfrowej określonych w wytycznych WCAG załączonych do UDC, tj.:

- w ramach nawigacji - nie występował mechanizm ostrzegający przed otwarciem nowego okna lub zakładki w przeglądarce (kryterium WCAG 2.4.4),
- w ramach multimediiów - pliki multimedialne zawierające ścieżkę dźwiękową nie posiadały napisów dla osób niesłyszących, zawierających oprócz treści wypowiedzianych przez lektora również informacje o innych dźwiękach ważnych dla zrozumienia treści (kryterium WCAG 1.2.2), a dla filmów i animacji brak było audiodeskrypcji (kryterium WCAG 1.2.5).

W aktualnie publikowanej deklaracji dostępności na stronie podmiotowej BIP Starostwa podano, że BIP jest zgodny z UDC (aktualizacja oświadczenia z dnia 25 marca 2025 r.). Również w raporcie o stanie zapewnienia dostępności podmiotu publicznego na dzień 1 stycznia 2025 r. (dział 2 *Dostępność cyfrowa*) podano, że strona BIP Starostwa jest zgodna z UDC.

Starosta wyjaśnił, że w zakresie dostępności cyfrowej strony podmiotowej BIP i strony internetowej Starostwa nie spełniono kryteriów dostępności cyfrowej na poziomie podstawowym określonych w standardach WCAG. Powodem jest planowana modernizacja strony internetowej oraz BIP w związku z koniecznością zapewnienia minimalnych wymagań w zakresie dostępności cyfrowej.

Zarówno deklaracja dostępności jak również raport o stanie zapewnienia dostępności zostały przygotowane zgodnie z wiedzą Koordynatora ds. dostępności oraz możliwościami technicznymi urzędu w tym czasie. Niezgodność danych w wymienionych dokumentach, co do stanu faktycznego wynika z błędnej oceny kryteriów dostępności cyfrowej oraz przeoczeniem przepisów odnośnie dokładnych wytycznych zawartych w liście kontrolnej zgodnie ze standardem WCAG. W celu zapewnienia minimalnych wymagań w zakresie dostępności cyfrowej działania prowadzone są etapowo, zgodnie z wiedzą oraz możliwościami technicznymi i finansowymi Urzędu.

W związku z niespełnieniem ww. kryteriów dostępności cyfrowej stron internetowych na poziomie podstawowym, Starostwo zapewnia alternatywne formy dostępu do treści i informacji, tj.: telefoniczną obsługę informacji zawartych na stronie - pracownicy udzielają informacji ustnie osobom mającym trudności z obsługą cyfrową strony internetowej lub BIP, możliwość kontaktu osobistego z pracownikami Starostwa, w przypadku większości materiałów wideo - zamieszczanie streszczeń lub opisów treści w formie tekstowej, udostępnianie informacji w formacie alternatywnym na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami (np. e-mail, wersja drukowana, wersja łatwa do czytania).

Ponadto Starostwo podejmie działania w celu przeprowadzenia przeglądu i korekty deklaracji dostępności, wprowadzenia formularzy kontaktowych oraz rozszerzenia dostępności multimediiów o napisy dla niesłyszących oraz audiodeskrypcję w miarę posiadanych środków.

(akta kontroli str. 449-459, 460-463)

4. Starostwo, w zakresie dostępności informacyjno-komunikacyjnej, nie zapewniło na stronie podmiotowej BIP i stronie internetowej, informacji o zakresie działalności Starostwa w postaci: nagrania treści w polskim języku migowym oraz informacji w tekście łatwym do czytania, tj. tekście podzielonym na akapity ze śródtytułami, zawierającym krótkie i znane wyrażenia, z użyciem prostej gramatyki, zawierającym krótkie zdania, proste, łatwe do zrozumienia wyrazy, tekście uzupełnionym odpowiednimi grafikami, obrazującymi myśl z poszczególnych akapitów, do czego zobowiązywały przepisy art. 6 pkt 3 lit. c UZD.

Starosta wyjaśnił, że Starostwo w zakresie dostępności informacyjno-komunikacyjnej nie zapewniło na stronie podmiotowej BIP oraz na stronie internetowej niektórych wymagań tj. brak informacji o zakresie działalności Starostwa w postaci nagrania w polskim języku migowym oraz informacji w tekście łatwym do czytania. Nie zapewniono również obsługi przy zastosowaniu formularza kontaktowego, przesyłania wiadomości tekstowych (SMS, MMS) oraz obsługi przez wykorzystanie zdalnego dostępu online do usługi tłumacza języka migowego przez strony internetowe. Niezapewnienie dostępności informacyjno-komunikacyjnej w tym zakresie spowodowane było brakami na stronie internetowej, która wymaga modernizacji. Pomimo tych braków o zapewnieniu dostępności informacyjno-komunikacyjnej może świadczyć fakt, że nie odnotowano skarg i wniosków w tym zakresie. W miarę posiadanych środków finansowych będą realizowane wymienione zadania w celu zapewnienia dostępności informacyjno-komunikacyjnej.

(akta kontroli str. 445-459, 464-466)

OCENA CZĄSTKOWA

Starosta, zgodnie z postanowieniami UZD, przygotował i opublikował na stronach internetowych Starostwa (w tym BIP) raporty o stanie zapewnienia dostępności (art. 11 ust. 1 UZD), wg stanu na 1 stycznia 2021 r. i 1 stycznia 2025 r. Jednak przygotowane raporty sporządzone zostały nierzetelnie, gdyż w niektórych przypadkach nie oddawały stanu faktycznego, np.: w raportach podano, że Starostwo w okresach sprawozdawczych nie zapewniało dostępu alternatywnego, w sytuacji, gdy w tym czasie w Starostwie, dostęp alternatywny był zapewniany w obszarze dostępności architektonicznej.

Strony internetowe Starostwa nie spełniały wszystkich minimalnych wymagań służących zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami na poziomie podstawowym, określonych w UDC. W ramach nawigacji nie występował mechanizm ostrzegający przed otwarciem nowego okna lub zakładki w przeglądarce, pliki multimedialne zawierające ścieżkę dźwiękową nie posiadały napisów dla osób niesłyszących, zawierających oprócz treści wypowiedzianych przez lektora również informacje o innych dźwiękach ważnych dla zrozumienia treści, a dla filmów i animacji brak było audiodeskrypcji (kryterium WCAG 1.2.2. WCAG 1.2.5.).

Budynek Starostwa nie spełniał wszystkich minimalnych wymagań służących zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w zakresie dostępności architektonicznej, tj. nie zapewniono: dostępu do pomieszczeń budynku znajdujących się na półpiętrze, do którego prowadziło pięć stopni schodów z parteru, dostępu do trzech pomieszczeń drugiego piętra zajmowanych przez Starostwo ze względu na mniejszą niż wymagana szerokość drzwi oraz brak odpowiedniego oznakowania, zwłaszcza w obrębie schodów, płaszczyzn o różnych poziomach.

Nie zapewniono również osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji lub ich uratowania w inny sposób. Brak było odpowiednich procedur i ewentualnego sprzętu do ewakuacji i ratowania takich osób.

W szczególnych przypadkach, gdy Starostwo nie było w stanie spełnić minimalnych wymagań służących zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w zakresie dostępności architektonicznej, zapewniony był dostęp alternatywny.

W zakresie dostępności informacyjno-komunikacyjnej, do obsługi osób ze szczególnymi potrzebami oraz kontaktu z nimi, w Starostwie wykorzystywane były powszechnie dostępne formy komunikowania się (poczta elektroniczna, przesyłanie faksów). Zainstalowano dwie pętle indukcyjne wspomagające obsługę osób słabosłyszących.

Starostwo nie zapewniło na stronie podmiotowej BIP i stronie internetowej, informacji o zakresie swojej działalności, w postaci: nagrania treści w polskim języku migowym oraz informacji w tekście łatwym do czytania, do czego zobowiązywały przepisy art. 6 pkt 3 lit. c UZD.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

- Wnioski
1. Podjęcie działań w celu spełnienia w budynku Starostwa minimalnych wymagań służących zapewnieniu dostępności architektonicznej oraz usunięcia barier.
 2. Podjęcie działań w celu dostosowania Planu działania do wymagań art. 14 ust. 3 UZD.
 3. Zapewnienie określania w treści umów zlecających lub powierzających realizację zadań publicznych finansowanych z udziałem środków publicznych, warunków służących zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w zakresie tych zadań publicznych, z uwzględnieniem minimalnych wymagań służących zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.
 4. Dostosowanie deklaracji dostępności cyfrowej stron internetowych do wymagań zgodnych z przepisami UDC.
 5. Dokonywanie przeglądów i aktualizacji deklaracji dostępności cyfrowej stron internetowych do dnia 31 marca każdego roku, tj. zgodnie z art. 11 UDC.
 6. Opracowanie procedur ewakuacji lub ratowania osób ze szczególnymi potrzebami.
 7. Zabezpieczenie sprzętu do ewakuacji lub ratowania osób ze szczególnymi potrzebami przebywających w budynku Starostwa.
 8. Podjęcie działań w celu spełnienia wszystkich warunków dostępności cyfrowej przez strony internetowe Starostwa.
 9. Rzetelne przedstawianie danych w deklaracjach dostępności cyfrowej stron internetowych oraz raporcie o stanie zapewnienia dostępności podmiotu publicznego.
 10. Zamieszczenie na stronach internetowych Starostwa informacji o zakresie swojej działalności, w postaci nagrania treści w polskim języku migowym oraz informacji w tekście łatwym do czytania.

11. Zamieszczenie w deklaracji dostępności cyfrowej linku do strony internetowej Rzecznika Praw Obywatelskich.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne sporządzono i opatrzone podpisem własnoręcznym w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Rzeszów, 8 września 2025 r.

Kontroler

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Rzeszowie

Krzysztof Pakuła

p.o. Wicedyrektor

główny specjalista kontroli państwowej

Witold Pałasz

/- /

/- /